

ישיבת הקיבוץ הדתי - עין צורים

דף מקורות לשיעור כללי של הרב מאיר ליכטנשטיין

סנהדרין פרק שלישי - דף מספר 16

בס"ד, ל' אדר ראשון תש"ס.

בעניין עדותו של מי שאינו שומר תורה ומצוות בימינו

א. פתיחה

במהלך לימודנו עסקנו בשבועות האחרונים בלימוד משנת אלו הן הפסולין. בשיעור נעסוק בשאלה האם ניתן לקבל בימינו עדות של מי שאינו שומר תורה ומצוות. עיקר העיון יהיה בכתביהם של הרבנים הראשיים עם קום המדינה, הרב הרצוג והרב עוזיאל זצ"ל.

ב. הדיון עם קום המדינה

1. עיין במקורות הבאים ושים לב להסבר מדוע הכותבים מעוניינים להכשיר עוברי עבירה:
 - פתיחת הרב הרצוג לתחוקה לישראל על פי התורה (מקור 1).
 - דברי הרב הרצוג בפרק עדות ודיינות בד"ה פסולי עדות ובד"ה אופן הקבלה (מקור 2).
 - דברי הרב גורן במאמרו "חוקה תורנית כיצד?" בחצי הראשון (מקור 3).
 - דברי הרב מאיר בר אילן במאמרו "חוק ומשפט במדינתנו" (מקור 9).
 - פתיחת הרב עוזיאל למאמרו "בהגדרת פסולי עדות" (מקור 13).
2. הנימוקים ההלכתיים להכשיר:
 - נימוקי הרב הרצוג בפרק עדות ודיינות (מקור 2).
 - הצעת הרב גורן במאמר הנ"ל (מקור 3).
 - תגובת הרב הרצוג להצעת הרב גורן וההבדל בין ההצעות (מקור 4).
 - המעוניין יכול לעיין כבר עכשיו בדברי הרב עוזיאל. הצעתי היא לעיין בדבריו בהמשך.
3. לבטי הרב הרצוג - שים לב לתאריכים בהם הדברים נכתבים:
 - "על משפט התורה בישראל" (מקור 5).
 - "על המשפט בכלל" (מקור 6).
 - מכתב הרב למר קליינמן (מקור 7).
 - מכתב הרב לרב שמחה אסף (מקור 8).

ג. המדיניות בבתי דין רבניים

1. עיין בפסק הדין של הרב הרצוג הרב עוזיאל והרב ראטה (מקור 10). שים לב לנימוקים להכשיר את העדים.
2. להרחבה - ההנמקות הרחבות של הרב הרצוג נדפסו בתחוקה לישראל, ג'. עיין בדבריו (מקור 11 ומקור 12).
3. עיין בהרחבה בדברי הרב עוזיאל (מקור 13). עמוד על נימוקיו השונים ועל נסיונו לבסס הכשר כללי על סמך הכנסת.
4. השווה בין דברי שני הרבנים הראשיים.
5. סיכום של המציאות בבתי הדין והנמקת המדיניות אצל הרב בקשי דורון בשו"ת בנין אב סימן עג.
6. להרחבה - הרב יהודה עמיטל "מעמדו של היהודי החילוני בימינו מבחינה תורנית - הלכתית", ממלכת כהנים וגוי קדוש, עמ' 343-332.